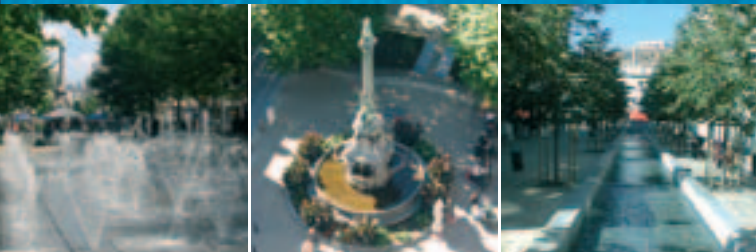

V e r v i e r s

Fonteinentocht

Twee emmertjes water halen, twee emmertjes pompen ...

Verviers, waterstad, Waalse waterhoofdstad !

Deze lange watergeschiedenis begon enkele eeuwen geleden toen het water van de Vesdre zorgde voor onvergelijkbaar zachte wol waardoor zijn lakens talrijke afzetmarkten kon bespelen die zich uitstrekten tot aan het Middellandse-Zeebekken.

Bovendien was er ook één van de eerste industriële en vervolgens huishoudelijke waterdistributienetten dankzij de bouw van de stuwdam op de Gileppe, gevolgd door het waterzuiveringstation van Stembert.

En het is tevens de zetel van twee grote overheidsinstellingen: de Société Wallonne des Eaux (SWDE) en de Société Publique de Gestion de l'Eau (SPGE) die gelast is met het uitgebreide waterzuiveringprogramma van het Waalse water.

Tot slot is het de aantrekkingspool van een streek die leeft met en voor het water. Het toeristische belang wordt nog versterkt door de aanwezigheid van het Centre Touristique de la Laine et de la Mode, het Maison de l'Eau – Pierre de Bonvoisin en de talrijke spectaculaire fonteinen.

Op die manier kan Verviers, via een bijzondere kronkel van de geschiedenis, opnieuw aansluiten bij het verhaal van het « blauwe goud » dat destijds zorgde voor een ongekende welvaart.

Door dit circuit te volgen, zal u de oude en nieuwe fonteinen (opnieuw) ontdekken, de stad anders zien en bekijken.

U kan er naar eigen hartenlust van genieten.

Freddy Breuwer

Schepen en Voorzitter van het Maison du Tourisme

Het "Maison de l'Eau" "Maison Pierre de Bonvoisin"

Het interactieve en dynamische « centre d'interprétation d'eau » is ondergebracht in het vroegere lakenatelier de Bonvoisin, de laatste nog bestaande profabriek. Zowel visuele als akoestische multimediatechnieken dompelen de bezoeker onder in een verrassende sfeer om vervolgens terecht te komen in het stralende licht van de Vesdre. Een wandeling in de rivier, doordringen tot in het hart van de stuwdam op de Gileppe, vliegen als een vogel, het maakt allemaal deel uit van dit parcours-schouwspel. Via deze ludieke activiteiten wil men groot en klein sensibiliseren voor alles wat met water te maken heeft en het belang ervan in onze maatschappij benadrukken.

2

Maison de l'Eau, rue Jules Cerexhe 86. Naar nr. 74 van deze straat wandelen.

De tuitjes (busettes)

Deze fontein-beeldhouwwerk is het werk van de wereldbepaalde Serge Gangolf. Hij is in 1943 in Verviers geboren en was leraar aan de Académie des Beaux-Arts van Namen. Het wezenlijke element is de « tuit », « busay » als technische benaming: een kartonnen kegel die destijds in de textiel fabrieken gebruikt werd, meer bepaald in de schietspoel van het weeftoestel die de scheringdraad verdeelde. Elke tuit bestaat uit drie over elkaar liggende elementen uit geslepen blauwe steen. De drie kegels zijn 2,70m hoog en hebben een diameter van 75cm aan de basis en 20cm aan de top.

3

Langs het Maison de l'Eau lopen. De brug Léopold oversteken en verder naar links gaan.

3

Het schoepenrad

Dit schoepenrad herinnert ons op een gestileerde manier aan de vele molens die de stad destijds telde en die nu uit het straatbeeld verdwenen zijn. Het ontwerp ervoor kwam van twee leden van de gemeentelijke administratie van Verviers: de hoofdingenieur Michel Derchain en stedenbouwkundig architect Jean-Pierre Dewaide. Het principe is eenvoudig: een pomp voedt een buis die het water op de emmers van het schoepenrad laat lopen. Het rad begint vervolgens te draaien, net als bij een molen. Vroeger werden de textielmachines aangedreven door een schoepenrad.

4

Links afslaan (rue Lucien Defays) en onmiddellijk oversteken. Rechts inslaan (rue de la Station).

4

De fontein van de Gratie

Dit rijzige beeldhouwwerk vertegenwoordigt de Gratie en is het werk van Marianne Doucet, geboren in 1958 en onderwijzeres sinds 1978. Marianne Doucet gebruikt heel uiteenlopende materialen zoals aarde, hars, steen of brons, en dit naargelang van het resultaat dat ze wil bereiken. Om haar artistieke demarche te schetsen, gebruikt ze een zin van Botticelli: " Middels de bewegingen van het lichaam wil ik die van de ziel blootleggen". Het stromende water dat de danseres verhuult, staat symbool voor de tijd die onverbiddelijk met en tegen ons werkt. De fontein werd ingehuldigd in 2005 en is gemaakt uit brons en blauwe steen. De Gratie meet 3m

5

Tegenover de Gratie rechtdoor gaan (rue P. de Clermont) en op het rechervoetpad blijven.

De watermuur

De mix van moderne inox en de eeuwige bron van leven zorgt ervoor dat deze watermuur, ingehuldigd in 2003, perfect past bij de rust van deze straat. Het water glijdt voort en eindigt z'n tocht in een halfrond bekken in blauwe steen. Hier bevindt zich ook de vroegere toegang tot de Peltzer-vlakte.

6

Rechtdoor gaan en rechts binnengaan in het " parc de l'Harmonie ».

6

De arend van de Harmonie

De Société Royale d'Harmonie werd gesticht in 1829 met als doel opkomende talenten aan te moedigen en de zin voor muziek te verspreiden. Er werden talrijke concerten gehouden. De fontein, ingehuldigd in september 2003, toont een arend die zijn vleugels spreidt en daarbij een slang, die een waterstraal uitstoot, tegen de grond gooit. In dit beeldhouwwerk kan men de symboliek terugvinden van de voortdurende strijd van het goede (de arend) tegen het kwade (de slang).

7

Bij het buitengaan langs dezelfde ingang, rechts inslaan in de richting van de verkeerslichten en de rue de la Concorde aan de rechterkant opgaan.

7

De S.W.D.E

De "Société wallonne des eaux" is een overheidsinstelling met een industrieel en commercieel doel met onder meer als taak de dagelijkse levering aan meer dan 200 Waalse gemeenten van drinkwater onder voldoende druk en in voldoende hoeveelheid. Er wordt voortdurend aandacht geschonken aan de waterkwaliteit. De controle daarvan berust bij een erkend laboratorium.

Société wallonne des eaux

8

Rechtdoor gaan (op hetzelfde voetpad blijven). Juist vóór het rond punt oversteken.

8

De fontein op de « place de la Victoire »

Deze fontein is centraal gelegen, vlak tegenover het station en is de eerste die, in 1999, ingehuldigd werd. Ze heeft cirkelvormige waterstralen, 96 in het totaal, die naar binnen gericht zijn. De centrale straal bestaat uit 24 stralen met een hoogte van min of meer 5 meter. De fontein wordt verlicht door 28 spots. De binnendiameter bedraagt 10,123 m en de fontein heeft een debiet van 324 m³ per uur.

9

Langs het monument van de overwinning gaan. Links afslaan (rue du Palais).

De fontein in de « rue du Palais »

Deze fontein werd in juni 2006 opnieuw in gebruik gesteld en maakt integraal deel uit van de « escaliers de la Paix ». Ook deze trap getuigt van de grote stedelijke realisatie uit de XIXde eeuw. Oorspronkelijk moest hij een snelle verbinding vormen tussen de nieuwe "rue du Palais" en de mooie zuidelijke wijken van de stad. Helemaal bovenaan bevindt zich het standbeeld van een vrouw die de Vrede voorstelt. De fontein bevindt zich in een valse grot in de vorm van een halfkoepel die het middenstuk van de trappen inneemt. De uitspringende waterstraal sluit aan bij een geheel van verticale, vallende stralen die bovenin de holte aangebracht zijn. Een openbare fontein sierde het werk maar werd begin de jaren '80 buiten werking gesteld omwille van lekken en een te groot waterverbruik omdat ze destijds niet in een gesloten circuit zat. Het siersmeedwerk werd recentelijk gerestaureerd.

10

Rechtdoor gaan en de 1ste links inslaan. De trappen afdalen (rue de Rome) en rechtdoor gaan naar de Place Verte.

10

De geheime fontein

Deze fontein is ontworpen naar het idee van een vzw « Verviers Fontaines 2000 » die voor de overgang naar het jaar 2000 een sterker imago wou voor « Verviers, waterhoofdstad van Wallonië ». Ze werd ingehuldigd in maart 2002 en gedeeltelijk gefinancierd door de inwoners van Verviers zelf die vlakbij de fontein een tegel konden kopen om er hun naam in te laten graveren.

De toevoer van de fontein wordt verzekerd door 7 pompen en zelf telt ze 20 schuimende stralen in de hoeken en aan de randen 69 verticale stralen met verschillende hoogtes. Het water spuit in een voortdurende beweging 1 tot 5 meter hoog. Het valt neer op het plein, verdwijnt in de discreet aangebrachte evacuatieopeningen en wordt onmiddellijk gerecycleerd in een gesloten circuit. Vandaar de naam "geheim".

11

Rechts aanhouden.

11

De fontein van David

Pierre David werd geboren in 1771 en in 1800 tot burgemeester verkozen. Drie jaar later stapt hij op, ontgoocheld als hij is over de autoritaire regering van Bonaparte. Hij neemt zijn functies opnieuw op en wordt de eerste Burgemeester van Verviers na de Revolutie van 1830. Hij sterft in 1839. Zijn plotse verdwijning zorgt voor een pijnlijk ongeloof: er wordt een intekenlijst geopend waardoor het monument-fontein in kalk en gekleurd gietijzer op de place Verte opgericht kan worden. De fontein werd ingehuldigd in 1883 en is het werk van architect Clément Vivroux.

12

Voor de fontein links afslaan in de richting van de brug.

Het fabriekskanaal

Het kanaal is ontstaan door een aftakking van de Vesdre en moest de fabrieken bedienen die niet aan de Vesdre grensden. Vervolgens, naargelang van het ontstaan en de groei van de industrie, dienden de oevers voor het wassen van wol en stof. Vandaar dat de oorspronkelijke loop wijzigt en op sommige plaatsen zelfs verdubbeld of verdrievoudigd wordt. Teneinde te herinneren aan het kanaal dat ongeveer een eeuw geleden gevuld werd, heeft de stad Verviers in juni 2000 een nieuw monument ingehuldigd: een reproductie van het oude kanaal. Het is 86 meter lang en 2,50 meter breed.

13

Terugkeren tot aan de fontein van David en links afslaan (Crapaurue). Naar het gemeentehuis gaan.

13

De zuilenfontein (de Perron)

De perron, opgericht in 1732, werd op een openbare fontein aangebracht. Het staat symbool voor het prestige en het comfort van de bevolking die sinds kort kon genieten van een kanalisering met een loden leiding. Het monument is sinds 1934 geklasseerd en is opgebouwd uit kalkblokken uit Verviers. Ze is 4 meter hoog en bestaat uit een bronzen zuil afgewerkt met een kruis op een dennenappel (symbool van solidariteit en het Luikse Kruis dat eraan herinnert dat Verviers deel uitmaakte van het prinsdom Luik). Anekdote: nog niet zo lang geleden stroomde er, tijdens de stadsfeesten, bier door de Perron.

14

Naar links afdalen (Mont du Moulin).

Het beeldhouwwerk-fontein des Raines

In de rue des Raines bevond zich op het eind van de XVIIIde eeuw, op bijna dezelfde plaats, al een fontein. Het beeldhouwwerk-fontein is het resultaat van een samenwerking tussen beeldhouwer Serge Gangolf, de Soroptimist Club van Verviers (een serviceclub), de vzw Verviers Fontaines 2000 en de stad Verviers. Dit beeldhouwwerk-fontein werd ingehuldigd in maart 2006, is gemaakt uit roestvrij staal en is 2 meter hoog.

15

Links afslaan (rue des Raines).

15

De fontein Ortmans

Jean-François Ortman was een industrieel, gespecialiseerd in verven en was burgemeester van Verviers van 1855 tot 1885. Zijn naam is ook verbonden met de bouw van de stuwdam op de Gileppe en de uitbouw van een waterdistributienet voor industrieel en huishoudelijk gebruik. De fontein, die dateert van 1893, is het werk van Clément Vivroux. Hij gebruikte verschillende materialen zoals natuursteen, brons en kalk. Ze is 15 meter hoog en 13 meter breed.

Op het fronton wordt de stad Verviers, uitgebeeld door een dame, geflankeerd door een leeuw (symbool van kracht). De dame houdt in haar rechterhand een stuk laken (herinnering aan de textielindustrie van de stad). Er zijn ook twee gedenksteden aangebracht:

- links « 1878, Ortman's Hauzeur realiseert de waterdistributie van de Gileppe »
- rechts « Voor Burgemeester Ortman's Hauzeur 1854-1885, zijn erkentelijke medeburgers ».

De sokkel in natuursteen wordt onderbroken door beeldhouwde stroken, een imitatie van watergordijnen. Eén van de stroken beeldt golven uit. We zien elementen opduiken die herinneren aan het water :

- beeldhouwde schelpen;
- een heel grote schelp achter de buste van Jean-François Ortman's ;
- aan weerszijden een amfora.

De onderkant van het monument herinnert aan de waterdistributie en de rol die Jean-François Ortman's speelde in de ontwikkeling van de lokale industrie. Onder de sokkel zit een leiding die het water in vijf bekkens laat stromen. Dit monument werd opgericht voor een huis waarvan sommige decoratieve elementen dezelfde zijn als in de fontein.

16

De fontein van de « Pont d'Al Cute »

Dit is de laatste openbare fontein. Ze dateert van 1828 en destijds werd dit water gezien als het beste van de stad. Het Christusbeeld is heel oud en dateert ongetwijfeld van de 18de eeuw. In het dialect van Verviers betekent « cute » « prostituee ». De brug draagt deze naam omwille van de dames die er hun charmes verkopen in de nabijgelegen huize.

17

De trappen bij de brug afgaan tot aan de oever van de Vesdre. Rechts inslaan.

17

Recollectenwandeling

Deze wandeling loopt langsheen de noordelijke oever van de Vesdre en haalt haar naam uit het feit dat de broeders Recollecten er hun brevier reciteerden. De exotische flora die men aantreft, is gelinkt met het hele verleden van de lakenhandel. Het betreft hier planten die afkomstig zijn uit Australië, Zuid-Afrika of Argentinië en waarvan de zaden tot in Verviers geraakt zijn omdat ze vastzaten in de wol en zijn vrijgekomen bij de verschillende bewerkingen zoals het kaarden en het wassen (bijv. de Himalaya-balsemien, het Zuid-Afrikaanse kruiskruid,...).

De Vesdre

Het water van de Vesdre maakte het voor de stad Verviers mogelijk een bloeiende lakenindustrie te ontwikkelen die de inwoners verrijkte. Dit water, samen met de kennis van de ambachtslui, zorgde voor soepele en glanzende schapenvachtvezels waardoor het laken een onvergelykbare kwaliteit verwierf. De Vesdre ontspringt in de Hoge Venen en na een loop van ongeveer 70 km mondt ze in Chénée (vlakbij Luik) uit in de Ourthe.

18

Rechtdoor lopen en onder een 1ste brug doorlopen. De brug ter hoogte van de Notre-Dame des Récollets kerk oversteken. Voorbij de kerk gaan en lopen naar de place du Martyr.

18

De Rio +10 Fontein

De Rio +10 Fontein is een geschenk van het Waalse Gewest en kent, qua omvang, z'n gelijke niet in België. Ze werd ingehuldigd in maart 2003 en staat symbool voor de duurzame ontwikkeling van de planeet. Dit is het eerbetoon van de inwoners van Verviers aan de top gewijd aan de toekomst van de planeet, gehouden in Rio de Janeiro (Brazilië) in 1993. Op de wereldbol worden de zeeën en oceanen uitgebeeld door de natuurlijke blauwe steen terwijl de continenten in het wit getekend zijn. Ze werden met een speciaal, zogenaamd onverslijtbaar hars gekleurd. Het geheel is 2 meter hoog. De aardbol, met een diameter van 1m, rust op een sokkel waarvan hij, onder druk van de waterstralen die zo een kussen vormen, enkele tienden van een millimeter opgelicht wordt. De voorbijgangers kunnen zonder al te veel moeite de aardbol, die anderhalve ton weegt, laten draaien.

Boulevard des Gérardchamps

3 Pont Léopold

4 Rue de la Station

1

Rue aux Laines

4

Rue Lucien Defays

2

Rue P. de Clermont

5

Rue Jules Cerexhe

Rue de la Chapelle

MTPV
Aqualaine

Rue de Hodimont

Rue de Dison

Trémie
Pont du Chêne

8

Rue de la Concorde

6

Rue de l'Harmonie

7

Rue Jardon

Rue H. Huvéard

Rue du Marteau

Rue Spintay

Rue du Palais

9

Rue Xhavée

Pont St Laurent

10

Rue de la Banque

Rue des Martyrs

11

Rue Laoureux

12

Rue du Collège

Rue du Gymnase

Rue Thi Lorrain

17

Rue du Centre

Rue de la Colline

Rue des Ecoles

Rue des Carnes

Rue de Heusy

13

Place du Marché

Mont du Moulin

Rue Ortman Hauzeur

Rue des Raines

15

Rue des Alliés

Rue Renier

16

Rue de Mangombroux

Rue des Souris

Rue Sécheval

Rue de Stembert

Rue de Limbourg

Praktische info

Start : rue J. Cerexhe (op de kaaien)

Afstand : 4 km

Duur : 2 uur

Moeilijkheidsgraad : gemiddeld

Maison du Tourisme du Pays de Vesdre

rue de la Chapelle 30

B-4800 Verviers

Tel. : +32(0)87 30 79 26

Fax : +32(0)87 31 20 95

info@paydevesdre.be

www.paydevesdre.be

Met de steun van de FEDER Interreg III fondsen – Wasserland project

